

Gn 22,1-18
Obětování Izáka?

1. čtení: Kazatel 9,7-9

kázání: Genesis 22,1-18

Bratři a sestry

jsme společenstvím, které mimo jiné spojuje se všemi ostatními křesťany i to, že si vyprávíme a čteme příběhy. Ty samé příběhy. Jsou zapsány v knihovně, které říkáme Bible. A jsou to příběhy starodávné, krásné, napínavé, ne jednoduché. A pak je tam pár příběhů, o kterých si někdy říkáme, že by tam být neměly. Že jsou příliš. Příliš silné, příliš složité, příliš zneklidňující. A tohle je jeden z nich. Nelžu, když říkám, že se zatajeným dechem a roztřesenýma rukama Vám předkládám příběh dnešní. Je to jeden z nejkrásnějších, nejpropracovanějších příběhů biblické literatury. A také jeden z nejstrašnějších. V ekumenické Bibli má nadpis. Obětování jediného syna. Ten nadpis není textem Bible. To je dobré vědět. Budu postupovat podle příběhu a během promluvy jej občas budu číst v doslovnějším překladu.

Po těch událostech – začíná něco dalšího, něco nového. Ale to staré tím není zapomenuto a smazáno. Abrahame, už máš něco, vlastně dost toho za sebou. Vyšel jsi na Boží pokyn z bezpečí domova toho co znáš do nejistoty, do vztahu s Bohem. Už se toho stalo dost. Udělal jsi věci dobré i špatné. Ale pokračuješ dál.

Chtěl Bůh Abrahama vyzkoušet – aha, o to tady tedy jde. Jde o zkoušku. Bůh bude Abrahama zkoušet. Ale zkoušení od Pána Boha, to je vždy trochu jiné, než co známe třeba ze školy. Za prvé, v takovéhle zkoušce se máš hlavně učit. A za druhé, v každé zkoušce od Boha Bůh zkouší tebe ale také, a možná ještě víc, Ty si vyzkoušíš Boha. Ty si můžeš vyzkoušet, zda víra, jako vztah s Bohem, stojí za to. Jestli je to to, co chceš.

Řekl mu: Abrahame! Ten odpověděl: Tu jsem. Můžeš mluvit Bože. Nezacpávám si uši. Chci slyšet, co říkáš.

Vezmi syna – svého – jediného – kterého miluješ – Izáka. Vezmi syna. Jakého? Každý je něčí syn. Svého. Ale já mám dva, ještě je tu Izmael, kterého mám se služebnou Hagar. Toho jediného. Každý z nich je jediným synem své matky. Toho, kterého miluješ. Já mám rád oba dva. Izáka!

Vstaň, vezmi, jdi a obětuj ho jako oběť zápalnou. Vydej ho tak, že z něj nebudeš mít pro sebe nic. Ale Bože, v Izákovi je přece moje budoucnost. S tímhle jsem ho od Tebe dostal. Jak jsi říkal: je to můj jediný milovaný syn. Je můj, můj milovaný, můj miláček. Díky němu mám budoucnost pevně ve svých rukou. Nebo ne?

I vstal, vzal a šel.

Abraham vzal dříví k oběti zápalné a vložil je na svého syna Izáka. Izák sám nese dřevo, na kterém má být obětován. A po něm ještě někdo, ještě něčí syn ponese dřevo, na kterém bude obětován.

Izák se otázel: "Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?" Nato Abraham řekl: Bůh vidí sobě beránka k oběti – synu můj." A šli oba spolu dál. - Těžká otázka od syna. Co to má vlastně znamenat tahle výprava? Nevím. Jak to dopadne? Nevím. Co tím Bůh myslí? Nevím. Ale Bůh vidí. A já se rozhodl mu důvěřovat. Není to výmluva. Není to: Ále Bůhví. Je to vyznání. Já nevím ale veřím, že Bůh ví, že vidí.

Abraham vybudoval oltář, narovnal dříví, svázal svého syna Izáka do kozelce a položil ho na oltář, nahoru na dříví, vztáhl Abraham ruku po obětním noži, aby svého syna zabil jako obětního beránka.

Vtom na něho z nebe volá Hospodinův posel: "Abrahame, Abrahame!" Ten odpověděl: "Tu jsem." A posel řekl: "Nevztahuj na chlapce ruku, nic mu nedělej! A od této chvíle věz ty i všichni, kdo přijdou po Tobě, že nesmíš obětovat svého syna. Nesmíš obětovat člověka. I když ostatní to dělat budou. A oni budou. Ale ty ne. A nikdo, kdo důvěřuje skutečnému Bohu.

Bratři a sestry. Může se nám tento příběh zdát příliš, nepochopitelný. Ale jedno je z něj jasné a to si prosím odnese. Je to příběh o tom, že Bůh nechce, aby člověk obětoval své dítě, aby člověk obětoval člověka.

Ale je to příběh mnohem bohatší. Přemýšlejme o Bohu, jak vystupuje zde a nechme si ten náš obraz Boha poopravit. Ne vševědoucí všudypřítomný a všemocný a basta. A máme ho. Tohle je Bůh. Vševědoucí režisér dějin a my trochu zbytečný kompars. Ne. Tady Bůh dopředu neví. Protože Abraham dopředu neví, rozhodl se i Bůh, že bude nevědět. A bere člověka vážně, bere vážně naše rozhodnutí. Možná vážněji než my sami. Nejsi obětí v řecké tragédii, která ať udělá cokoli, stejně se nevyhne osudu. Ne! Ty se máš rozhodovat a na tvém rozhodnutí záleží. I když ne všechno můžeš ovlivnit.

A slyšel jsem to už několikrát jako argument proti Bohu a víře atd.: Ty věříš v boha, jo? A kdyby ti Bůh řekl, abys obětoval svého syna, tak půjdeš a uděláš to? NE! A víš proč? Kromě toho, že je to špatný a já nechci dělat špatný věci, taky proto, že právě znám příběh o Abrahamovi a Izákovi a vím, že tohle Bůh nechce. Ve starověku to bylo docela běžné, obětovat lidské oběti. Dokonce i obětovat vlastního syna. Ti, kdo věřili a hlásili se k Hospodinu, měli tohle zakázáno. Bez výjimky. A možná máme pocit, že to odešlo se straověkem a rozhodně s příchodem parního stroje. Mám strach, že to není úplně pravda. Každý padlý německý voják za 2. WW byl něčí syn. A kolik rodičů poslalo své syny dobrovolně a ještě jim fandilo? Takhle obětovali život svých dětí. Ve 20. století. A ani k tomu nepotřebovali boha. Stačil šílený šlověk s šílenou představou. Ve 21. století to taky není o moc lepší.

Možná nám uniká, jak strašně je tento příběh příběhem o budoucnosti a o zajištěnosti. Dítě a hlavně dítě syn byl v té době budoucností. Jistotou, že můj život má smysl. Proto bylo rozhodování Abrahama ještě mnohem složitější než naše. Vedle lásky měl Abraham vydat, pustit z ruky i budoucnost a smysl svého života. Věřím, že tohle bylo tou zkouškou, ve které se měl to důležité naučit. Ve které se to máme učit i my. Že pokud přijmeme Pána Boha jako Boha, je naše budoucnost v něm. Není v našich dětech, není v tom, co dokážeme a co dokážeme zařídit. Není v tom, jak užiteční tady na světě budeme a co dokážeme a jak jsme chytrí a hezcí. A rozhodně není v penězích. Je v Něm, v Bohu. Bez ohledu na to, co se nám povede a co pokazíme. A smíme věřit, že je v rukou toho, který nás miluje nade všechno. On sám poslal Syna – svého – jediného – kterého miloval - Ježíše. Nechal ho nést dřevo a nechal ho na tom dřevě zemřít. I tohle pro nás.

Amen